

دبستان فروغ حضرت خدیجہ (س)

دفتر لغات

نام و نام خانوادگی :

پایہ :

سال تحصیلی ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰

رهبر عزیزمان از علاقه شان به کتاب می گویند :

« کتاب خیلی می خواندم ، ادبیات ، شعر و قصه را
خیلی دوست داشتم . به تاریخ و کتاب های تاریخی
علاقه ی زیادی داشتم . پدرم هم کتاب خانه ی خوبی
داشت .

البته کرایه هم می کردیم . نزدیک منزلمان کتاب فروشی
کوچکی بود کتاب کرایه می داد . از هر فرصتی برای
مطالعه استفاده می کردم مثلاً یک دوره کتاب هشت
جلدی را در زمان هایی که درون اتوبوس ، بین راه
تهران - مشهد بودم ، تمام کردم . »

درس اول

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

جهان افروز :	تاب نیاوردند :
نخست :	رنگ های آتشین :
نیلی :	ارغوانی :
پراکنده ساخت :	صنوبر :
غوک :	جلا دادن :
برکه :	نظر :
دست به کار شد :	قشر :
پذیرفت :	نگار :
انبوه :	پر مهر :
زینت داد :	چیره دست :
دل انگیز :	گلگون :
هوشیار :	شگفت انگیز :
شعر ستایش (خدا)	
دمی :	نهان :
جوی :	نشان :
صبحگاه :	
بخوان و حفظ کن (خبر داغ)	
دوش :	گریخت :
سار :	رمه :
پهنه :	هوهو :
خبر داغ :	

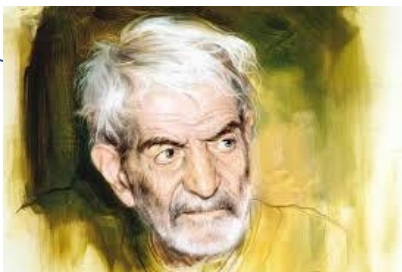
واژگان متضاد (مخالف)

هست ≠ نیست	هست ≠ نیست	
متصل ≠ جدا	متصل ≠ جدا	
سؤال ≠ جواب	نهان ≠ آشکار	
هم خانواده		
نظر ، ناظر ، نظارت	روشن ، روشنایی	هنرمند ، هنرنا ، هنر
جوی ، جوینده	بقیه ، باقی	طبیعت ، طبع
سطح ، سطوح ، مسطح	اثر ، تاثیر ، مؤثر	تصویر ، مصور ، تصاویر
مزارع ، زراعت ، مزرعه ، زرع	مهاجر ، مهاجرت ، هجرت	نقش ، نقاش ، نقشه
هوش ، هوشیار ، باهوش	قشر ، اقشار	زینت ، تزیین
نخست ، نخستین	پهن ، پهنه ، پهنا	انتظار ، منتظر
منظره ، مناظر		

بیشتر بدانید :

محمد حسین بهجت تبریزی ، متخلص به شهریار در ۱۲۸۵ هـ . ش در شهر تبریز به دنیا آمد . شهریار در تمام طول زندگی ، از کودکی تا کهنسالی به سرایش شعر مشغول بود . در عین حال در رشته ی پزشکی هم تحصیل کرد . شعر شهریار پرمحتوا و ارزنده است . او پس از گذراندن ۸۲ بهار در سال ۱۳۶۷ درگذشت .

درس دوم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

اوایل :	نشان :
لطیف :	می ربایند :
دل نشین :	پی در پی :
جامه:	شگفتی ها :
آغاز :	پیمودن :
عهد :	پیشین :
راه و رسم :	باز می گردند :
کمیاب :	راه یابی :
معتدل :	نهاده است :
جنب و جوش :	بر می خیزیم :
رفته رفته :	
بخوان و بیندیش (در جست و جو)	
لابد:	اعتراض کرد:
واژگان متضاد (مخالف)	
اوایل ≠ اواخر	طولانی ≠ کوتاه
معلوم ≠ مجهول	کمیاب ≠ زیاد
آغاز ≠ پایان	
هم خانواده	
جمع ، مجموع ، جامع	مشغول ، شغل ، شاغل
طولانی ، طویل ، طول	اعتدال ، معتدل ، متعادل
	سفر ، مسافر ، مسافرت
	معلوم ، علم ، عالم ، معلم ، تعلیم

بیشتر بدانید :

محمد ابراهیم همت ، در شهر ضای اصفهان به دنیا آمد . وی مدتی در مدارس راهنمایی شهرضا به تدریس تاریخ پرداخت و در آن دوران می کوشید دانش آموزان را با افکار امام خمینی (ره) آشنا کند و همین امر سبب شد که چندین نوبت از طرف ساواک به او اخطار شود . شهید همت از فرماندهان سپاه پاسداران ایران در جنگ ایران و عراق بود . او در اسفند ۱۳۶۲ در عملیات خیبر در اثر اصابت گلوله ی توپ در نزدیکی اش همراه با معاونش اکبر زجاجی در محل تقاطع جاده های جزایر مجنون شمالی و جنوبی به شهادت رسید . روحش شاد و یادش گرامی باد .

درس سوم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

آسیاب :	حاکم :
می لنگید :	لنگ :
حدس زدم :	

بخوان و حفظ کن

زاغک :	خوش خوان ::
برگرفت :	نبدی :
روبه :	بربود :
پر فریب :	گر :
حیلت ساز :	مرغان :
کرد آواز :	طعمه :
نیست بالاتر از سیاهی رنگ :	دهان بگشود :
	روبهک :
آوازش آشکار کند :	جست :
	قالب :

واژگان متضاد (مخالف)

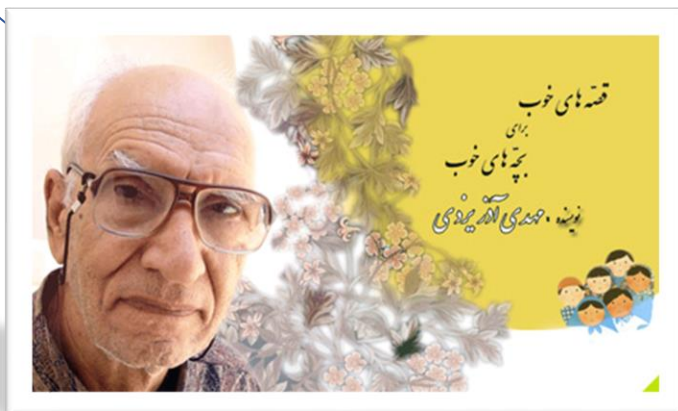
کور ≠ بینا	خشمگین ≠ خوشحال
------------	-----------------

هم خانواده

حاکم ، حکم	گود ، گودی ، گودال	معذرت ، عذر
------------	--------------------	-------------

بیشتر بدانید :

مهدی آذر یزدی در خرمشاه ، در حومه ی شهر یزد متولد شد . از سال ۱۳۳۶ با توجه به زمینه مطالعات وسیع قبلی اش ، شروع به نوشتن داستان های گوناگون برای کودکان نمود . او با انتخاب سبک ویژه ای در تهیه و نگارش داستان هایش به صورت یکی از نویسندگان ورزیده و مطلع داستان های کودکان در ادبیات ایران در آمده است . پنج کتاب در مجموعه ی « قصه های خوب برای بچه های خوب » و پنج کتاب کوچک تر در مجموعه ی « قصه های تازه از کتاب های کهن » انتشار داد ، حکایتی به شعر به نام « شعر قند و عسل » نیز دارد . یکی از مجموعه داستان های او ، برنده ی جایزه ی یونسکو در ایران و دیگری برنده ی کتاب برگزیده ی سال از طرف شورای کتاب کودک گردیده است .

درس چهارم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

حکیم :	تعلیم :	
قصد سفر کرد :	نیک نامی :	
برافراشته :	سرمایه :	
تخته پاره :	آگاه :	
چاره :	افزوده می شد :	
دل به خدا سپرد :		
واژگان متضاد (مخالف)		
قدیم ≠ جدید	نیک نامی ≠ بدنامی	
شادمان ≠ غمگین	افزوده می شد ≠ کم می شد	
هم خانواده		
حال ، احوال	قصد ، مقصود	حاضر ، حضور
فکر ، افکار ، تفکر ، متفکر	حرکت ، متحرک ، تحرک	نجات ، منجی ، ناجی
علاقه ، ، تعلق	قدیم ، قدمت	

اگر امروز حتی یک کلمه از دیروز بیشتر بدانید مسلما

شخص دیگری هستید .

بیشتر بدانید :

پروین اعتصامی که نام اصلی او رخشنده می باشد ، شاعر پر آوازه ی زبان فارسی است . پدرش یوسف اعتصامی معروف به اعتصام الملک ، از نویسندگان مشهور ایران و مدیر مجله ای به نام « بهار » بود . اولین اشعار پروین نیز در همین مجله منتشر شد . سروده های پروین ، در زمینه ی موضوعات اجتماعی ، اخلاقی و انتقادی است و حالتی پندگونه دارد . او در سال ۱۳۲۰ خورشیدی درگذشت . آرامگاهش در شهر قم کنار صحن مبارک حضرت معصومه (س) قرار دارد .

درس پنجم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

بازرگان :	هم زبان :	
شکرسخن :	اسیر :	
غلام :	پی در پی :	
سوغاتی :	شگفت زده :	
گران بها :	خام :	
ارمغان :	شادکام:	
کارمت :	کنیزک :	
خطه :	نشان :	
کان :	بازگو :	
مشتاق :	خواجه :	
قضا :	همتا :	
حبس :	زهره اش بدرید :	
گریستن :	قافله :	
واژگان متضاد (مخالف)		
رها ≠ اسیر	خام ≠ پخته	
هم خانواده		
تجارت ، تاجر ، تجار	سکوت ، ساکت	شکایت ، شاکی
مشتاق ، اشتیاق ، شوق	شرمنده ، شرمسار ، شرمگین	حبس ، مبحوس
مثال ، امثال ، مثل		

بیشتر بدانید :

سوسن طاق‌دیس از نویسندگان کتاب کودک است که در سال ۱۳۳۸ در شیراز متولد شد . او قصه گویی را قبل از سن رفتن به مدرسه برای کودکان هم سال خود آغاز کرد . علاقه به قصه گفتن و نوشتن در او ادامه یافت . کلاس انشا بهترین ساعات زندگی وی در دوران مدرسه بود . بهترین اثر او کتاب « قدم یازدهم » است که در سال ۱۳۸۴ برنده ی جایزه ی کتاب سال شد . از دیگر آثار او می توان به « شما یک دماغ زرد ندیدید » اشاره کرد . که توانست برگزیده ی جایزه ی پروین اعتصامی شود .

درس ششم
دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

افراسیاب :	نقص :
خاور :	استوار :
جیحون :	پولادین :
بردباری :	تناور :
کمان :	زمزمه :
توران :	اندوه :
سرپنجه :	اندوهگین :
سرانجام :	تحقیر :
بی تابی :	ماهر :
چاره :	نیم روز :
سامان دادن :	تیغه :
تیزبال :	بامداد :
رشید :	نگریست :
زیر گوشی :	
بخوان و حفظ کن (باران)	
ترانه :	گهر :
بران :	برق :
گوهرفشانی :	دیرین :
چابک :	چست :
غران :	تیره :
پهن :	اندر :

بخوان و حفظ کن (باران)

وارونه :	بس :
گوارا :	جاودانی :
پند :	گریزان :
تندر :	نهانی :

واژگان متضاد (مخالف)

ناامید ≠ امیدوار	پیروزی ≠ شکست
تنگ ≠ گشاد	خاور ≠ باختر
آشتی ≠ قهر	سختی ≠ آسانی
محکم ≠ شل	بی جان ≠ جاندار

هم خانواده

ماهر ، مهارت	تحقیر ، حقارت
توانا ، توانایی ، توان ، توانمند	مشکل ، اشکال
نقص ، ناقص	رشید ، رشادت

بیشتر بدانید :

نظامی ، شاعر و داستان سرای ایرانی و پارسی گوی قرن ششم هجری (دوازدهم میلادی) است که به عنوان پیشوای داستان سرایی در ادب فارسی شناخته شده است . « مخزن الاسرار » ، « لیلی و مجنون » ، « خسرو و شیرین » و ... از آثار اوست .

درس هفتم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

حضور :	انتظار :
رخسار :	رخ :
نشاط :	هین :
خروشان :	لحظه شماری :
هیجان :	لحظه :
انبوه :	بالاخره :
پرتوان :	همهمه :
غوغا :	مشتاق :
استقبال :	بی صبرانه :
تپش :	می گریستند :
جنبش :	پدید آمده بود :
خیره شدن :	
بخوان و بیندیش (انتظار)	
مشام :	دلهره :
برنا :	می لغزد :
هم خانواده	
صبر ، صبور ، صابر	اشعار ، شعر ، شاعر
درس ، مدرس ، تدریس	مشتاق ، اشتیاق ، شوق

بیشتر بدانید :

دکتر مجدالدین میرفخرایی معروف به گلچین گیلانی در ۱۱ دی ماه ۱۲۸۸ در رشت متولد شد . او شاعری گیلانی است و طبیعت گیلان تازگی و ظرافت خاصی به شعرهای او داده است . از آثار او می توان به « گلی برای تویی » اشاره کرد . شعر باران یکی از معروف ترین شعرهایی است که به زیبایی ، باران را توصیف می کند . بیشتر شعرهای او ساده و صمیمی است .

رونیق داشتن :	مقصود :
حرفه :	لبریز :
طبع :	دایر شدن :
جویا :	سرمشقی :
اقامت گزیدم :	فعال :
کنج :	فعالیت :
فروزان :	مکتب :
ذوق :	پرشور :
قریحه :	اجتماع :
عاجز :	از پس :
استعداد :	اطفال :
ویژه :	اراده :
پند :	صبر :
بام :	خشنود :
سرگذشت :	ابداع :
پشتکار :	
بخوان و حفظ کن (همای رحمت)	
آیت :	مسکین :
ابوالعجائب :	قسم :
ماسوا :	کرم :
رخ :	مدارا :

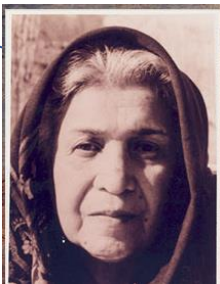
بخوان و حفظ کن (همای رحمت)

علم کند :	نگین :
هما :	
هم خانواده	
کتاب ، مکتوب ، کاتب	مقصود ، قصد
راضی ، رضایت	قبول ، قابل ، مقبول

بیشتر بدانید :

پروین دولت آبادی از شاعران شعر کودک و نوجوان است . پدرش رئیس شیرخوارگاه بود ، او هم تصمیم گرفت به سرپرستی و تربیت کودکان پرورشگاه بپردازد . از جمله آثار او می توان به « بر قایق ابرها » ، « آتش و آب » ، « باز می آید پرستو نغمه خوان » ، « جمجمک برگ خزون » ، « گنجشگ و زاغ » و « گل بادام » اشاره کرد . کتاب « گل بادام » او در سال ۱۳۶۶ جایزه ی شعر شورای کتاب کودک را دریافت کرد . دولت آبادی در ۸۴ سالگی درگذشت .

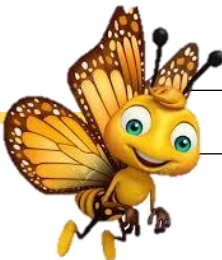
درس یازدهم

اعتقاد :	نظاره می کرد :
محتاج :	مسئولیت :
سقوط :	عملیات :
دژ :	دم :
متجاوز :	مقابله :
گذرگاه :	بی وقفه :
وصف ناپذیر :	حمله :
سقا :	مانع :
ترجیح دادن :	
تسخیر ناپذیر :	
هم خانواده	
منع ، مانع	محتاج ، احتیاج
ناظم ، نظم ، منظم	شکر ، تشکر ، شاکر

با مشاهده ، دیدن ، انتخاب کردن و با تمرین می توان دانش آموخت .

پیش به سوی موفقیت

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

درس دوازدهم

شوق :

سطر :

بخوان و بیندیش (دوست بچه های خوب)

حومه :

صمیمی :

لاشه :

مختصر :

گمان :

اسرار :

حسرت خوردن :

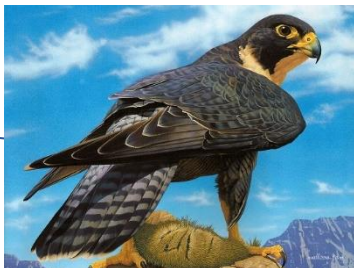
ناپسند :

بیشتر بدانید :

شاهین پرنده ای شکاری است که آشیانه ی خود را در کوهستان های بلند و دورافتاده و در غارهای رو به پرتگاه و صخره های بلند می سازد لا به لای صخره های کوهستانی تخم گذاری می کند .

گونه های مختلف این پرنده در کوه های ایران فراوان است . شاهین بسیار جسور و با شهامت است و به دلیل جسارتی که دارد ، گاهی به عقاب و قوش نیز که پرندگان شکاری هستند ، حمله می کند . قرقی یک پرنده کوچک شکاری است که بال های کوتاه و گردن و دم دراز دارد .

درس سیزدهم

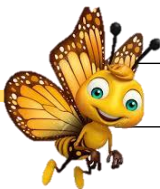

رب جلیل :	طغیان :
عدل :	حسرت :
بنده پروری :	خرد :
دایه :	درفکند :
شیوه :	طغیان :
بسپار :	گاهوارش :
بخوان و حفظ کن (امید)	
شنیدستم :	کهنسال :
تاخت :	تازان :
شهباز :	
پران :	اجل :
نگون اقبال :	به زه :
صیاد :	صلاح :
حی داور :	پران :
قضا :	در برد جان :

وقتی هدف تو تسخیر قله هاست باید همیشه رفت باید

همیشه خواست

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

درس چهاردهم

طبله :	عطار :
اندوخت :	آموخت :
غازی :	قاضی :
پرهیز کردن :	طبل غازی :
ناپسند :	میان تهی :
مشک :	
متضاد (مخالف)	
نادان ≠ دانا	عالم ≠ جاهل
بی ادب ≠ با ادب	
هم خانواده	
عطار ، عطر ، معطر	عالم ، علم ، علوم

بیشتر بدانید :

استعداد چیزی است که در جوانی پیدا می شود . اگر آن را تربیت کردید و در صدد تقویت آن برآمدید مانند بذری که در مزرعه خوب کاشته شده باشد ، محصول خواهد داد و اگر آن را به حال خود گذاشتید و آن را تربیت نکردید مانند تخمی که در زمین شوره زار افتاده باشد ، از بین می رود و محصول نمی دهد .

درس پانزدهم

دبستان فروغ حضرت خدیجه (س)

بیشه :	خفته :
متغیر :	حول و حوش :
صید :	هراس :
یک غازی :	بازیگوش :
مغفرت:	موشک :
خطاکار :	چار :
حاصل کرد :	رحم:
جست :	سحرآمیز :
وحوش :	لابه :
صیاد :	بشتافت :
بازیگوش :	
هم خانواده	
حاصل ، محصول	متغیر ، تغییر
مغفرت ، استغفار	صید ، صیاد
رحمان ، رحیم ، رحمت	عدل ، عدالت ، عادل
کشف ، کاشف ، مکشوف	جهل ، جاهل ، مجهول
شبیه ، شباهت ، مشابه ، تشبیه	

درس شانزدهم

معلق :	واپسین :
فیلسوفان :	گریزان :
فلان :	درگذرم :
گویی :	منتظر :
دانش اندوزی :	سپری شد :
اتفاق :	جاهل :
واپسین :	
بخوان و حفظ کن (خرد و دانش)	
برنا :	فزای :
رامش :	یزدان :

بیشتر بدانید :

شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی از بزرگترین شاعران و نویسندگان ایران است .
آموزش های مقدماتی را در زادگاه خود شیراز فرا گرفت برای اتمام تحصیلات به
بغداد رفت و پس از ۳۵ سال به شیراز برگشت . بوستان (به شعر) و گلستان (به
نثر همراه با شعر) و دیوان اشعار از او برجای مانده است . مجموعه ی این آثار «
کلیات سعدی » نامیده می شود .

درس هفدهم

دلنشین :	نمایان :
معرفت :	مجازی :
فناوری :	
بخوان و حفظ کن (نیایش)	
فضل :	رحمت :
صواب :	کامران :
توفیق :	ذات :
لفظ :	حامی :
ناظر :	ثنا :
مستجاب :	
مثل	
باز آمد :	رطب :
منع کردن :	طفل :
متضاد (مخالف)	
مجازی ≠ واقعی	حاضر ≠ غایب
اولین ≠ آخرین	

خدایا

سال تحصیلی به پایان رسید ، اما راه دانش به پایان نرسیده است . دل و جان و اراده ی ما را برای ادامه ی این راه استوار گردان .

تو خشنود باشی و ما رستگار

خدایا چنان کن سرانجام کار